

Taula 4 Formació i desenvolupament professional de formadors/es i suport institucional

Coordinació de la taula

Francesc Imbernón
Maria Rosa Buxarrais
Juan José González

Participants

Marta Berrocal – *Formació del professorat (educació artística)*
Jordi Caja – *Coordinador programes de plàstica, educació física, etc.*
Paulino Carnicero – *Organització Escolar*
Ramon Compañó – *Gestió de l'ensenyament / Formació del professorat en pràctiques*
Otilia Defis – *Coordinadora del programa d'Educació Infantil*
Maria José del Río – *Formació del professorat de l'ICE: Àmbit de la convergència europea*
Iñaki Echevarría – *Formador de l'ICE. Director de l'ICE*
Àngels Ferrer – *Formadora: Ciències Ambientals de l'ICE*
Marcel Fité – *Programes de llengües de l'ICE*
Cristina Fuertes – *Programa de música de l'ICE*
Teresa Guasch – *Metodologies d'E/A a secundària i formació d'adults*
Àlex Marcuello – *Formació del prof. universitari (mentor)*

Esther Miquel – *Atenció a la diversitat*
Maria Antònia Pujol – *Assessora de l'ICE*
Erik Rivera – *Assessorament informàtic de l'ICE*

Grup força heterogeni, que comprèn professionals de tots els àmbits i tots els nivells educatius. Hi predominen però, els formadors/es de la pròpia Universitat de Barcelona.

Objectius i proposta de treball

La taula 4 d'aquestes jornades de formadors i formadores de l'ICE tenia com a objectiu no tant discutir o analitzar el perfil en general del futur assessor, sinó que pretenia definir el perfil de l'assessor que en un futur durà a terme la seva tasca a la nostra institució.

La seqüència de treball seguida és la següent:

- Sessió inicial:
 - Lectura de text ([document 1](#)).
 - Individualment, identificar els punts forts i punts febles de l'assessor/a per portar a terme les indicacions que es concreten al text seleccionat ([document 2](#)).
 - Posteriorment, en petits equips de treball, posar en comú les aportacions individuals en una única graella ([document 3](#)) i buscar possibles solucions als punts febles.

- Darrera sessió:
 - Formulació de 4 qüestions bàsiques ([document 4](#)).
 - Posada en comú dels acords sobre les qüestions bàsiques.
 - Conclusions de la taula

Estratègia metodològica

Com a detonador del debat es va fer servir un text d'Imbernón ([document 1](#)) sobre les tendències futures pel que fa a les característiques dels formadors/es.

S'ha de dir que en l'actualitat conviuen dos models de formadors definits per les següents característiques:

ASSESSOR / ASSESSORA	
EXPERT INFALIBLE	PRÀCTIC REFLEXIU
Descontextualitzat Professorat ignorant Contingut Lliçons model Unidireccional Ortodòxia Solucions	Context, persones Reflexió Metodologia multivariada Eines obertes, bidireccional Heterodòxia Obstacles

Desenvolupament de les sessions

Donades aquestes nocions teòriques inicials i les característiques dels dos models de formadors, es va proposar als i a les assistents, de forma individual, i posteriorment de forma grupal (mitjançant la graella adjunta), la definició dels punts forts i els punts febles de l'assessor/a per portar a terme les indicacions que es concreten al text seleccionat.

La pregunta que prenia com a referència va ser la següent: **Per arribar a ser un pràctic reflexiu, ¿quins són els meus punts febles i quins els forts?**

Com a resultat del treball en equip es van concretar les següents idees:

FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL DELS I DE LES FORMADORES (GRUPAL)		
PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES	SOLUCIONS
Domini de la matèria	Manca de formació dels assessors	Disposar de recursos
Coneixement de la pràctica i del context	Exigència de les funcions d'assessor/a (intel·lectual, laboral, personal, etc.)	Replantejament del sistema d'assessoraments
Habilitats comunicatives	En general, baix nombre de formadors/es	Formació dels assessors/es, especialment pel que fa a: • Dinàmica de grups • Negociació • Resolució de conflictes • Actualització científica
Capacitat d'anàlisi	Condicions de treball de l'assessor	Importància de l'escolta activa i de l'empatia
Autoreflexió sobre la feina feta i sobre la funció assessora	Manca d'habilitats diagnòstiques, metodològiques i avaluatives	
Actitud motivadora i col·laboradora	Dificultats en la planificació de la formació	
Compartir amb altres assessors (idees, assessoraments, etc.)		

Aspectes destacables en el procés

Així doncs, el formador de l'ICE queda definit com un professional amb un clar domini de les matèries sobre les quals imparteix assessorament, proper a la pràctica i als diferents contextos on intervé, als quals pot accedir de forma efectiva gràcies a una bona anàlisi de les situacions de formació a les quals s'enfronta i al bon desenvolupament de les seves habilitats comunicatives. Al mateix temps, destaquen:

- La seva capacitat d'anàlisi

- L'autoreflexió sobre la feina feta i sobre la funció assessora
- La seva actitud motivadora i col·laboradora
- La predisposició a compartir amb altres assessors exemples d'assessoraments, idees, etc.

Per tant, semblaria oportú que el model de formador de l'ICE tendeixi a aquest segon model que veïem al començament com a pràctic reflexiu, deixant de banda el model francòfon, que parteix de la idea del professor com a ignorant i que prioritza els continguts per davant de la reflexió.

La tendència que hem de seguir neix de la idea del professor com a reflexiu sobre la seva pràctica, molt proper a la pedagogia experimental i a la investigació/acció. Per tant, fóra oportú també partir de la pretensió d'actualitzar a la persona mitjançant espais de reflexió, d'anàlisi sobre la pròpia pràctica, d'estudi de problemes en profunditat, facilitant eines que permetin trobar solucions als problemes que es presenten en el desenvolupament de la seva tasca docent, etc...

Del treball en equip, no obstant, també es recullen una gran quantitat d'obstacles que hem d'intentar superar per aconseguir arribar a definir clarament aquest model de formador que volem.

Per aprofundir en aquesta idea, durant la segona sessió de treball es van formular quatre qüestions bàsiques ([document 5](#)) que, per equips, s'havien d'intentar respondre a fi de trobar línies de reflexió sobre el tema i pautes d'actuació que ens permetin apropar-nos a aquest model de formador.

Algunes propostes de la taula

Com a resultat del treball en equip es van concretar les següents idees:

1. Com es poden adquirir les capacitats específiques de l'assessor?

- Autoformació teòrica (lectures, documents, etc.)

- Rebre informació i formació per tal de capacitar-nos en l'especialització (presencialment i també aprofitant la "virtualitat")
- Implementant la formació teòrica mitjançant la pròpia pràctica reflexiva i crítica
- Participació activa en espais de formació i reflexió entre iguals (activitats ofertes per l'ICE...)
- Viatjar

2. Quina ha de ser la formació de l'assessorament per fer de pràctic reflexiu?

- Partir de la idea que l'assessor/a és expert en la matèria
- Coneixement de les dinàmiques de grups i la resolució de conflictes
- Capacitat de diagnòstic en:
 - Procés psicoeducatiu
 - Anàlisi institucional
- Capacitats comunicatives i interpersonals
- Tècniques per induir la reflexió
- Estimular la creativitat
- Oportunitats per a la formació i actualització pròpies
- Creació d'espais de reflexió sobre la pràctica assessora.
- Formació en altres àmbits de coneixement
- Coneixement del propi cos i la veu

3. Quins obstacles s'hauran de saltar?

- OBSTACLES LEGALS, POLÍTICS, ADMINISTRATIUS. L'actual marc legal. LOCE. Valoració de les tasques de formació. Model administratiu. Remuneració tasques formació molt baixa.
- OBSTACLES INSTITUCIONALS (centre) Resistències al canvi. Resistències a les avaluacions internes. Cultura de centre. Treball en equip.

- OBSTACLES EQUIP DE FORMADORS–ASSESSORS–PERSONALS. Temps. Resistència al canvi–rigidesa, rutina, inseguretat. Promoció personal com a fugida. Solitud del formador/assessor.

4. Quin suport institucional necessitaria l'assessor/a pel seu desenvolupament professional?

- FORMACIÓ:
 - Postgrau
 - Grups de treball
 - Seminaris

- Grups de discussió–reflexió
- Expert/novell
- Compartir la formació (diferents experiències)
- Material–difusió
- Intercanvis interdisciplinars

- MEDIACIÓ:

(amb les “autoritats”: Dept. ensenyament, Universitat, etc.)

Per millorar les condicions (possibilitats de formació, reconeixement professional, retribució...).

Hi ha disponible un enllaç amb la [presentació final](#) de la Taula 4